
PILOT VOOR MENSEN MET VERMINDERD ZICHT

Interview

Laatst bijgewerkt: 6 augustus 2021

Bibliotheek Hardenberg gaf in juni een workshop Digitale vaardigheden voor mensen van wie het zicht vermindert. Die hoort tot een pilot door 5 bibliotheken en de KB, die dit najaar breder start. Consulent Leven Lang Leren Jan te Bokkel en projectleider Wendie van der Aa vertellen over de inhoud en de eerste bevindingen.

"Mijn collega's zeiden: 'Jan, je gaat straks met pensioen, kun je nog één keer je kunstje doen?', lacht Jan. "Ik werk sinds 6 jaar op het educatieve vlak met digitalisering; hoe mensen om hulp vragen en krijgen. Een boeiend fenomeen. Ik keek met verbazing naar het gefragmenteerde veld dat organisaties scheppen. We moeten beter samenwerken."

Doelgroep

Wendie: "Veel burgers zijn misschien niet heel digivaardig, maar kunnen uit de voeten met algemeen aanbod zoals Klik & Tik en Digisterker. Daarnaast zijn er mensen met een zware leesbeperking of zonder zicht. Voor hen is er specialistische ondersteuning.

Onze doelgroep zit hier tussenin: mensen van wie het zicht vermindert. Meest ouderen en gebruikers van groteletterboeken. Een moeilijk te bereiken doelgroep, realiseren wij ons, omdat sommigen nog niet onderkennen dat zij hulp nodig hebben. Toch spreken we hen aan. De praktijk leert dat ook de

omgeving zich aangesproken voelt. In Hardenberg kwam een buurvrouw van iemand die hulp nodig heeft: 'Ik kom het leren om het over te brengen'. Wij hopen dat mantelzorgers, familie en vrienden deze mensen overtuigen om zelf naar de bibliotheek te gaan."

Workshops

In de pilot wil de KB deze mensen met pragmatische activiteiten bereiken. Wendie: "Wij noemen het workshops; de pilot-bibliotheken kiezen zelf vorm, benaming, groepsgrootte en dergelijke. We bedachten 5 modules als start. De eerste gaat over digitale basisvaardigheden: welk device gebruik je, hoe stel je dit in zodat je makkelijker kunt lezen: scherm- en letterkleur, lettergrootte enzovoort. Daarnaast zijn er modules voor beeldbellen, e-books lezen, digitale kranten en tijdschriften lezen en Klik & Tik. Alle handleidingen komen in een online toolkit."

Hardenberg

Vorig jaar begon de werkgroep met de plannen, die vanwege corona moesten opschuiven. Dit najaar starten de bibliotheken echt. Hardenberg gaf in juni al een basisworkshop. "Wij hebben een oproep gedaan aan (oud-)cursisten, in de krant en onze nieuwsbrief. Er kwamen 12 cursisten. Daar zijn we best enthousiast over," zegt Jan.

"De bijeenkomst was hybride: sommige mensen deden online mee en anderen zaten hier aan tafel.

Soms worden motieven voor deelname pas na afloop helder. In de evaluatie zei een mevrouw dat zij online meedeed, omdat zij digitaal contact wil kunnen onderhouden met haar kinderen."

Goed beeld

"We concludeerden ook dat we de workshop nog strakker in blokken moeten hakken en mensen meer moeten laten uitproberen.

We kregen een goed beeld van wat mensen vragen. Soms willen ze iets leren, soms hebben ze vooral zorg nodig. Dat moet helder zijn; het gaat om maatwerk. Vooraf hielden we met medewerkers een bijeenkomst over hoe je het gesprek over verminderd zicht aangaat. Wat kun je toezeggen en wanneer is specialistische hulp nodig? Je kijkt ook hoe iemand zich beweegt in de ruimte.

Daarom is samenwerking met partijen zoals SeniorWeb zo belangrijk. Krachten als Gerard van Dijk met zijn (technische) kennis, inzet en doorzettingsvermogen zijn onmisbaar om de brede groep belangstellenden goed te kunnen bijstaan."

Bibliotheken en partners

De pilot-bibliotheken zijn: Hardenberg, Midden-Brabant, Heiloo, OBA (Amsterdam) en De Nieuwe Bibliotheek (Almere). Wendie: "Bij de selectie is gekeken of zij al met dit thema werken en naar spreiding over het land en type bibliotheken. De workshops worden gegeven door bibliotheekmedewerkers en vrijwilligers van SeniorWeb en/of de bibliotheek. Met 4.000 vrijwilligers heeft SeniorWeb veel ervaring in mensen benaderen en trainen.

Andere partners zijn Passend Lezen, Onbeperkt lezen, Oogvereniging, Visio en Bartiméus. Visio en Bartiméus keken hoe we de modules toegankelijk konden maken. Verder laten zij begeleiders met simulatie-apps ervaren wat verminderd zicht betekent. Passend Lezen heeft de flyers gemaakt, vanuit hun ervaring met de doelgroepen."

Aan de slag

Wendie: "We benaderden SeniorWeb-leden voor het thema en voor ondersteuning in de bibliotheek. In november volgden ruim 100 van hen een basistraining. Sommigen werden speciaal hiervoor vrijwilliger. Een mooie start!

De bibliotheken maken nu hun plannen voor het najaar. De pilot loopt tot april 2022. Elke bibliotheek geeft de basisworkshop en kijkt welke module(s) ze verder organiseert. In Hardenberg bleek de basis al veel vragen op te roepen; mensen weten vaak niet welk device ze hebben. Je moet echt kleine stapjes zetten, en vooraf het niveau van de geïnteresseerden peilen. Bij aanmelding is er persoonlijk contact. Past het aanbod niet, dan kunnen we doorverwijzen."

Resultaten

De bevindingen leggen de pilot-bibliotheken vast op een besloten site. De vrijwilligers kunnen ook op elkaar reageren. Verder wil Wendie bespreekmomenten inlassen. "Het is een pragmatische pilot, we kijken wat er gebeurt en wat we daarmee kunnen. We zoeken antwoord op vragen als: Wat hebben bibliotheken nodig om deelnemers te werven? Wat werkt: een-op-een, in groepjes? Wat levert het mensen op? Kunnen zij (meer) zelfstandig aan de slag of hebben zij nog ondersteuning nodig en in welke vorm dan?

We hopen dat ze meer zelfvertrouwen krijgen. Dat ze weten dat er hulp is én dat ze de stap naar de bibliotheek durven zetten!"

Interview door Karin Ottenhoff

augustus 2021